

основних інститутів і підсистем; у контекст її впливу потрапляють ключові соціокультурні процеси, що відбуваються в суспільстві. Ключовим фактором ризику для інформаційної підсистеми соціуму виступають масштабні соціокомунікативні та соціокультурні трансформації, що несуть у собі низку негативних соціальних наслідків. В останні роки чітко фіксуються дезорганізаційно-дисфункційні тенденції, безпосередньо пов'язані з високими швидкостями інформаційних змін.

Надлишок низькоякісної інформації, який спостерігається на даному етапі розвитку інформаційного суспільства є не єдиною проблемою забезпечення інформаційної безпеки. У дану проблематику також входить проблема формування у людини відповідного рівня інформаційної культури, який перешкоджає би виникненню у неї стресових ситуацій при роботі з інформацією та інформаційними технологіями.

Формування у сучасного суб'єкта відповідних навичок і умінь для роботи в інформаційній сфері – це завдання не тільки системи освіти, про що сьогодні ведуть мову найчастіше, а й кожного індивіда окремо.

НОВА ПОЛІТИЧНА МЕНТАЛЬНІСТЬ ЯК ОСНОВА РЕІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

*Поліщук І.О., доктор політичних наук, професор
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Комплекс викликів та проблем сучасної України можна подолати лише за умови формування нової політичної ментальності українського народу.

За ідеологічною орієнтацією для політичної ментальності сучасної України характерний амбівалентний розподіл соціуму на прихильників лівих цінностей (в основному дотримуються люди передпенсійного та пенсійного віку), з одного боку, та правочентристських консервативно-ліберальних – з іншого (сповідують люди молодого та середнього віку). Теперішній Україні загалом властива прихильність до західноєвропейських політичних цінностей, але помітними є риси ментальності та культури східних народів, зокрема етатистський патерналізм, орієнтація на харизматичних лідерів.

Сучасна політична культура українського народу має фрагментарний характер, вона не є монолітною, адже бракує усталених компонентів, а багато з тих, що утворилися, до кінця ще не

сформувалися. Треба підкреслити, що велика низка політико-культурних елементів сучасних українців не відповідають традиціям української нації та нашому національному характеру.

Політична ментальність теперішньої української нації відзначається, на думку багатьох дослідників, постколоніальним, пострадянським, постсоціалістичним характером. Щоправда ця ментальність натепер втратила монополію та функціонує здебільшого за інерцією, поступово народжується новий, прозахідний активістський тип ментальності. Цей тип нового менталітету багато в чому репродукує пасіонарні форми політичної активності, притаманні козацькій верстві.

Воля та свобода стали екзистенційними імперативами для життя багатьох генерацій українського народу, тому в разі авторитарної загрози цілком ймовірною є перспектива нового Майдану.

Поки що зберігається, але поступово втрачає колишню жорсткість регіональний культурний поділ на наддніпрянців і галичан та соціальний поділ на селянську та козацьку ментальність українства. Разом з тим, зовнішній фактор у вигляді анексії Криму та військової агресії Російської Федерації на Сході України виступає каталізатором формування єдиної, консолідованої української нації.

«Помаранчева революція» 2004 р. та Революція Гідності 2014 р. засвідчили повне неприйняття диктаторських та авторитарно-волюнтаристських практик сучасною українською ментальністю.

Радянська політична культура зберігає помітні позиції в українському суспільстві (в основному серед людей похилого віку, які проявляють велику електоральну активність), але з часом даний спосіб мислення втрачатиме свої позиції через об'єктивний фактор часу.

Подальша доля незалежної Української держави як історичної Батьківщини багатомільйонного українського етносу та масштабного демократичного проекту на пострадянському просторі набуватиме всевітнього значення.

За умов несформованості української політичної нації, низької електоральної культури та державної аномії серед молоді перше, що слід зробити, це відновити статус обов'язкової дисципліни для політології та соціології, історії України, впровадити курси «Історія Української державності», «Основи демократії» у всіх вузах України. До речі, ця ідея підтримується більшістю студентів.

Україна в освітній політиці не може сліпо копіювати стандарти деяких європейських країн, в яких національна держава існує понад 500 років та громадянська культура передається від генерації до

генерації, в нас вона не є сформованою, тому ми і отримали «ЛНР-ДНР» з гаслом «Путін прийди!» За такої освітньої політики, як сьогодні, коли особливо у технічних вузах домінує корпоративний волонтаризм і повне нищення соціальних дисциплін, у перспективі ми можемо отримати фейкові республіки по всій країні.

Слід впровадити пропорційну систему з відкритими списками з регіональними перевагами на загальнонаціональних виборах у парламент та в обласні ради, щоб „місце під сонцем” кожного кандидата в депутати визначали не партійні лідери та керівні органи партії, а виборці – єдине джерело державної влади у демократичній системі. Без безпосередньої участі електорату відбувається перетворення партій на корпорації комерційних інтересів, ослаблення внутрішньої партійної демократії, посилення ролі лідерів парламентських фракцій та одночасне знецінення „пересічного” депутатського мандата, харизматично-вождистське голосування, катастрофічне зниження професійного рівня депутатського корпусу та якості законотворчості.

Привабливим є варіант пропорційної системи, який сьогодні діє в Болгарії. Там парламентарі обираються за пропорційною системою у 31 багатомандатному виборчому окрузі. Кількість депутатських мандатів у кожному з цих округів, залежно від кількості виборців в окрузі, коливається від 4 до 13.

З метою прискорення формування інтегративної демократичної електоральної культури українського народу необхідно вжити наступних заходів:

- створення спеціальних PR-програм для дітей з формування позитивного іміджу реформованої політичної системи України;
- широке впровадження з боку держави через різноманітні ЗМІ просвітницьких програм з роз’яснення виборцям їх прав, електоральних процедур, системи виборів тощо;
- створення багаторічної широкомасштабної PR-програми „Ми – українці!” з поєднанням елементів комерційної та соціальної реклами з метою формування патріотичного світогляду з залученням відомих спортивних та естрадних зірок, лідерів громадської думки;
- сприяння політичній соціалізації громадян через їх залучення до участі в політичному житті держави (членство в

політичних партіях, громадсько-політичних об'єднаннях, участь у виборах, референдумах, зборах тощо);

- широке використання в політичних PR–проектах національних демократичних традицій, ідеалів та цінностей;

- реанімування вітчизняного кіновиробництва та створення циклу фільмів про історичних та сучасних героїв України;

- розширення випуску фахових політологів як кадрової основи професіоналізації вітчизняного політичного процесу, створення в провідних університетах факультетів політичних наук.

Розглядаючи проблеми формування демократичної культури, треба мати на увазі, що необхідна наполеглива робота, яка повинна передбачати таке:

- утвердження новітньої української національної ідеї (сенс якої полягає у масштабному реформуванні суверенної держави з метою її демократизації та гуманізації: „Україна – народна держава, яка діє не лише для олігархів, а для всіх її громадян!”);

- обґрунтування національних інтересів України, чітке визначення стратегії демократичного державотворення;

- залучення ЗМК для впливу на правосвідомість та правову культуру українського суспільства шляхом запровадження освітніх телевізійних та радіопрограм.

- утвердження у суспільстві, у політичній діяльності настанови на повагу до людини як найвищої цінності, підвищення дієвості державних інститутів, що забезпечують реалізацію цієї цінності.

THE «GERASIMOV'S DOCTRINE» – THE THEORY OPERATED CHAOS

Ruslan Hula, PhD hab. (History), Associate Professor, Professor of the Department of Ukrainian Studies, Culture and Documentation at

National University "Poltava Polytechnic" named after Yuri Kondratyuk

Raisa Rublova, Associate of the Department of Philosophy

Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University

The modern war except for past wars base on a postmodern paradigm. She includes principal new probable objects – code, matrix, chaos. It forms new concepts war – hybrid, informational, network-centric, continuous wars.